Knjpic SLavko,
LJubLjana

AMERIŠKA DOMOVINA

AMERICAN IN SPIRIT FOREIGN IN LANGUAGE ONLY

AMERICAN HOME

SLOVENIAN MORNING DAILY NEWSPAPER

NO. 299 — CLEVELAND, OHIO, TUESDAY MORNING, DECEMBER 26, 1939 — LETO XLII. — VOL. XLII.

Roosevelt imenoval poslanika za Vatikan

Washington, D. C. — Predsednik Roosevelt je v soboto večer naznanil v javnost vest, da je imenoval osebnega zastopnika pri sv. Stolici v Rimu. Obenem je pozval vse Cerkve sveta, ki verujejo v skupnega Boga, da podpro z vsem svojim vplivom akcijo za svetovni mir.

Za svojega osebnega poslanca v Vatikanu je Roosevelt imenoval Myron C. Taylorja, bivšega jeklarskega magnata, ki bo imel vso družabno, toda ne uradno stopnjo poslanika. Mr. Roosevelt ni z ničemer omenil, da ima v mislih kak poseben korak za mir v Evropi. Toda s tem, da bo poslal svojega posebnega poslanca v Vatikan, ima Roosevelt v mislih bodočnost in položaj v Evropi, kadar bo sedanji konflikt končan.

Ob istem času, ko je Roosevelt imenoval Mr. Taylorja svojim zastopnikom pri papeževi državi, je objavil v javnosti tudi pismo, ki ga je pisal papežu Piju XII., v katerem pravi, "da kadar pride čas za vzpostavitev svetovnega miru na bolj gotovi podlagi, je najbolj važno za človeštvo in za religijo, da imajo skupni ideali skupne izjave idej."

To, da je Roosevelt imenoval zastopnika za Vatikan, še ne pomeni, da se bo vzpostavilo uradne odnošaje med vlado Zed. držav in Vatikanom. Taki odnošaji med obema državama ne obstojajo že od leta 1867. Vendar pa se smatra, da je to prvi korak, da se tudi uradni odnošaji zopet obnove.

Vatikanska država je postala samostojna država leta 1929, ko je bila podpisana lateranska pogodba med Italijo in Vatikanom. Sedanji papež Pij XII. je osebni prijatelj predsednika Roosevelta, ki je bil predsednikov gost leta 1936 na njegovem domu v Hyde Parku, ko je bil še kot kardinal Pacelli na obisku v Zed. državah. Zadnji poslanik Zed. držav v Vatikanu je bil Rufus King leta 1867 in tistega leta je kongres Zed. držav ukinil poslaništvo pri sv. Stolici. Danes so samo tri svetovne države, ki nimajo svojega uradnega poslanca v Vatikanu, to so Zed. države, Rusija in Japonska.

To, da je Roosevelt imenoval svojega posebnega poslanca za Vatikan, je presenetilo vse diplomatske kroge, ker je prišlo imenovanje tako nepričakovano. Splošno se sodi, da je storil Roosevelt s tem dalekosežen korak k svetovnemu miru, za katerega se bo najbrže iniciativa začela v Vatikanu.

S puško v roki so Finci praznovali božične praznike

Rusi so voščili Fincem "srečne in vesele božične praznike" z silnim naskokom na Mannerheim linijo. 200 strelov na minuto je deževalo na finske utrdbe

Helsinki, 25. dec. — Rusi so za praznik "miru in dobre volje" napravili silen izpad na finsko Mannerheim črto. Več kot eno uro so nepretrgoma grmeli topovi in bruhali krogle na Fince. Računa se, da je padlo več kot 200 strelov na minuto na sektorju, samo dve milji širokem. Potem, ko so Rusi mislili, da so topovi že dovolj omehčali Fince, je kakih 900 ruskih vojakov naskočilo finsko črto, katere je pa takoj ustavil ogenj iz finskih pušk. Ko se je ogenj polegel, je ležalo na bojišču 300 ruskih vojakov.

Finsko vrhovno poveljstvo poroča, da so ruska letala napadla finska mesta Abo, Kotka in Tammersalmi. Napadli so jih finski avijoni in obrežne baterije, ki so izstrelile 16 do 18 ruskih letal. V zadnjih štirih dneh so Finci izstrelili Rusom 53 letal.

Bojevanje na ostalih frontah je nekaj zastalo radi silnega mraza, ki prevladuje tam. Na sektorju severno od jezera Ladoga, kjer so Finci zadnjo soboto izvojevali zmago, Finci še vedno potiskajo Ruse nazaj. Sneg je zapadel in zamel vse ceste, da se Rusi ne morejo gibati s svojimi težkimi tanki. Finci so se globoko oddahnili, ko je pritisnila prava zima, katere Rusi ne bodo mogli prenesti, ki so jo pa Finci pozdravili kot najzvetejšega zaveznika.

Papež Pij prosi za mir

Apelira na ves svet, da se konča vojna na časten in pravičen način, tudi manjšine naj dobe pravico

MIR NAJ BO SKLENJEN NA 5 TOČKAH

Vatican City, 25. dec. — Papež Pij XII. je ob času največjega krščanskega praznika spregovoril na vojskujoče države, naj se zedinijo na petih osnovnih točkah, ki bodo prinesle pravičen in časten mir, v čemer je dobil sv. Oče močno podporo od predsednika Roosevelta.

Po starem običaju katoliške Cerkve je papež govoril zbranim kardinalom, govoreč jim božične pozdrave ter istočasno naznanil, da je predsednik Roosevelt imenoval za Vatikan svojega posebnega poslanca v osebi Myron C. Taylorja, kar bo gotovo mnogo pripomoglo skupnemu trudu za svetovni mir.

Potem je sv. Oče spregovoril v iskrenem apelu na vojskujoče države, naj povedo svoje zahteve, katerim mora biti zadoščeno, da se doseže mir. Papež je predložil pet osnovnih točk, po katerih bi se dosegel mir, obenem je pa spregovoril ostro kritiko o ruskem barbarskem ubijanju starcev, žena in otrok na Finskem.

Sledeče točke je papež predlagal vojskujočim državam, katere se mora sprejeti in jih priznati, da se doseže mir:

Garancija neodvisnosti in pravica do obstoja vseh narodov, velikih ali majhnih. Osvoboditev vseh narodov iz suženjstva orožja. Ustvaritev mednarodnih institucij (najbrže mišljena Liga narodov). Priznanje resnične potrebe narodov in pravica manjšin. Zadoščenje pravičnih zahtev narodnih manjšin.

Voditelji vseh narodov morajo zvesto spoštovati dano besedo in mednarodne pogodbe.

Sv. Oče uvideva težave, katere je treba premostiti, predno se bo dosegel mir, toda cilj je tako vzvišen, da se mora za dosego miru združiti ves svet in z geslom, da je to božja volja delovati za dosego istega. In kadar se bo polegla vojna vihra, naj vstanejo narodi z novim pogumom, da se ustvari nov svet na podlagi pravice in človečanstva.

Železniške nesreče v Nemčiji se množe

Karlsruhe, Nemčija. — 21 ur zatem, ko sta trčila zapadno od Berlina dva osebna vlaka, pri čemer je bilo ubitih 132 oseb in 109 ranjenih, sta trčila dva druga vlaka v bližini Rudolfzell, kjer je bilo ubitih 50 oseb in nad 30 ranjenih. Od začetka vojne se zaznamuje v Nemčiji osem železniških nezgod, pri katerih je bilo ubitih 258 oseb in ranjenih več kot 200.

Kot vzrok tem pogostim nezgodam na železnici se pripisuje slabemu materialu in izrabljenim tračnicam. Dalje, kot trdi vlada, je vzrok tudi ta, ker je v službi toliko žensk, odkar so odšli moški v vojno in ženske nimajo dovolj izkušenj. Nemške železnice so bile že pred vojno v slabem stanju, ker je vlada porabila ves material za vojno, železnice pa zanemarjala.

Društvo Žužemberk

Samostojno podporno društvo Žužemberk je izvolilo za leto 1940 sledeči odbor: Predsednik Frank Jerič, podpredsednik Andrej Skerl, tajnik in zapisnikar John Ubic, 1426 E. 55th St., blagajnik Joe Slogar Jr., pomočnika pri blagajniku John Zaverl in Andrej Skerl, pregledovalca knjig: Frank Razinger in John Kastelic, zastopnik za konferenco SND in Klub društev John Ubic; zdravnika dr. Oman in dr. Perme. Seje se vršijo vsako prvo sredo v mesecu ob 7:30 zvečer v SND št. 3.

Tovorni vlak iz tira

Včeraj popoldne je skočilo s tira 11 tovornih železniških voz na NYC železnici v bližini 209. ceste v Euclidu. Skoro 75 čevljev tračnic je odtrganih z lesenih pragov. Človeških žrtev ni bilo nobenih.

Sneg napovedujejo

Vremenski prerok pravi, da bo danes popoldne in zvečer snežilo.

F. D. R. ne bo kandidat

New York. — New York Times, največji ameriški dnevnik, pravi, da ima zanesljivo zatrdilo, da je Mr. Roosevelt rekel svojim prijateljem, da ne bo kandidat za tretji termin oziroma, da si ne želi tretjega termina. Toda med demokrati prevladuje prepričanje, da bo svetovni položaj zahteval ponovno Rooseveltovo predsedništvo. Splošno mnenje je tudi, da ga bo demokratska konvencija sprejela za kandidata, če bo le hotel sprejeti.

Pan-ameriške republike protestirajo v Evropo za upoštev nevtralne zone

Washington, D. C.—21 ameriških republik je poslalo skupen protest Angliji, Franciji in Nemčiji radi kršenja nevtralne zone z svarilom, da se bo v bodoče vsako enako kršitev kaznovalo. Ena teh akcij v bodoče bo, da ladje vojskujočih držav ne bodo mogle dobiti svojih potrebščin v ameriških pristaniščih, niti ne bodo mogle izvesti tukaj svojih poprav, če bodo v bodoče izvajale kako bojno akcijo v nevtralnih ameriških vodah.

Vzrok tega protesta je bil boj med nemško ladjo Graf Spee in zavezniškimi ladjami ob uruguayski obali, to je znotraj ameriške nevtralne zone. Dalje je Nemčija kršila ameriško nevtralno zono, ker je potopila bojno ladjo Graf Spee v mejah te nevtralne zone.

NITI ZAHVALITI SE NI UTEGNIL

Danville, Va. — L. P. Lewis je zapeljal svoj avto tako tesno za drugim, da sta se bumperja sprijela. Mimo je prišel prijazen tujec, ki je ponudil pomoč. Lewis mu je rekel, naj gre v njegov avto, da ga bo vozil ritensko. Lewis je pa dvignil spredaj bumper. Avta sta se razklenila. Toda tujec je nadaljeval svojo prijaznost s tem, da je Lewisu odpeljal avto.

NEVTRALNI VODJA JE EDINA REŠITEV ZA DEMOKRATE

Kongresman Martin L. Sweeney je zopet sprejel vlogo posredovalca med nasprotnima strujama demokratov. V ta namen je povabil Ray T. Millerja in Burr Gongwerja ter vse vplivnejše demokrate k zakuski v hotel Hollenden za sredo opoldne. Povabljeni so vsi demokratski okrajni uradniki, vsi demokratski mestni odborniki, državni poslanci in senatorji ter centralni odbor Millerjeve in Gongwerjeve stranke.

Ob tej priliki bo Mr. Sweeney predlagal mirovni program, po katerem bi si demokratje podali roko sprave. Natančen mirovni predlog še ni znan, toda govori se, da bo Sweeney predlagal, da se oba, Miller in Gongwer odpovesta vodstvu do primarnih volitev in kot vodja naj se izbere kak nevtralen demokrat. Najbrže ima v mislih delavskega odvetnika William J. Corrigana.

Anglija bo polagala mine v morje

London.—Angleško mornariško poveljstvo je uradno izjavilo, da se bodo začele polagati mine v Severnem morju, ker to enako dela tudi Nemčija. Mine bodo položene ob vzhodni angleški in ob škotski obali. Tudi ne bo angleška vlada o tem izdala kake posebne uradne izjave, ker tega tudi Nemčija ni storila.

KADAR TAT LOVI TATU

Denver, Colo. — Rose Curtis je sporočila policiji, da ji je neznan moški iztrgal iz rok ročno torbico in zbežal. Hitela je za njim. Ko je pa prevzel zasledovanje nek drug moški, je ona odnehala in čakala, da ji ta prinese torbico. Res je prvi tat torbico spustil iz rok, katero je zasledovalec ročno pobral, potem jo pa ž njo jadrno odkuril.

Mir na zapadni fronti

Paris, 25. dec. — Na vsej zapadni fronti je vladal preko praznikov božični mir in vojaki treh armad so se zbirali okrog božičnih drevesc, kolikor je bilo v danih razmerah mogoče. Samo v sekciji Saarbrucken se je oglasil zdaj pa zdaj top in s svojim zamolklim glasom oznanjal, da je še vojna. Par patrulj je šlo na poizvedovanje, toda ker je bilo vse mirno, so se tudi te vrnile nazaj. Vojaki so ostali v zaledjih in prepevali ter odpirali božične zavojčke, ki so jih prejeli od doma. Prvič po dolgem času se tudi letala niso prikazala nad Maginot ali Siegfried črto.

Francosko poveljstvo je izdalo uradno poročilo: "Nobenega važnega poročila!" Nemško armadno poveljstvo pa: "Na zapadni fronti vse mirno."

Samo mali oddelki so ostali v prednji vrsti, drugi so pa vsi zadej v utrdbah, ali po bližnjih vaseh, kjer so francoski vojaki v trumah prisostvovali polnočnicam. Na tisoče vojaških trukov je vozilo na fronto božična darila vojakom.

Zopet $100,000 za Fince

New York.—V soboto je poslal Herbert Hoover, ki je načelnik finskega relifa po kablu zopet $100,000 v odpomoč Fincem. Pred nekaj dnevi je Mr. Hoover nakazal prvih $100,000 podpore civilnemu prebivalstvu na Finskem. Denar se nabira potom prostovoljnih darov po vseh Zedinjenih državah.

Nov grob

V petek zvečer ob 11 je preminil po dolgi bolezni v Lakeside bolnišnici John Vogric, star 57 let. Tukaj zapušča brata Angela in dve sestri, Katarino omož. Gos in Mary omoženo Masera ter več drugih sorodnikov. Rojen, je bil v vasi Čepletiskis, okraj Benčija, kjer zapušča dva brata in štiri sestre. Tukaj je bival 26 let. Pogreb se vrši danes zjutraj iz pogrebnega zavoda Jos. Žele in Sinovi, 6502 St. Clair Ave. v cerkev sv. Vida in na pokopališče Calvary. Naj počiva v miru!

Zaroka

Mr. in Mrs. W. Duncan, 1134 E. 174th St. naznanjata zaroko njih hčerke Peggy z Mr. Vincent Segulin, sinom Mr. in Mrs. Frank Segulin, 877 E. 237th St., Euclid. Čestitamo!

Na obisku

Na obisk k svojim staršem sta prišla Mr. in Mrs. Frank Grebenc iz Brooklyna, N. Y. Nahajata se pri družini Trentel, 1117 E. 61st St. Mnogo zabave jima želimo med nami.

Nakupovanje za božič je bilo na višku

Od vseh krajev Zed. držav prihajajo poročila. da je bilo kupovanje za letošnji božič največje od leta 1929. Nekateri mislijo, da je bilo temu vzrok to, ker je bil Zahvalni dan en teden prej, ker se začne navadno nakupovanje za božične praznike takoj po Zahvalnem dnevu. Večina trgovin poroča, da se je pričelo nakupovanje precej polahko, toda zadnje dneve pred prazniki je pa silno poskočilo in da so imele nekatere trgovine rekordni promet.

ŠKODOVE TOVARNE SE PRESELIJO

London. — V čeških krogih se govori, da je došlo iz Prage poročilo, da bodo Nemci preselili Škodove tovarne, ki so največje tovarne za izdelovanje topov, iz Pilzna v Slezijo. Pravijo, da so sabotaže na dnevnem redu, ki jih izvršujejo češki delavci v tovarnah.

Iz bolnišnice

Svetkova ambulanca je pripeljala iz Glenville bolnišnice Mrs. Josephine Meznarich, stanujoča na 19500 Kildeer Ave.

Atašej Burja na obisku

Čez praznike sta se nahajala v Clevelandu pri Plevnikovi družini jugoslovanski atašej, g. polkovnik Burja in njegova soproga. Danes popoldne se zopet odpeljeta v Washington.

V bolnišnico

S Svetkovo ambulanco je bil odpeljan v Glenville bolnišnico Joseph Stavanje, 16111 Trafalgar Ave. Nahaja se v vardi št. 1.

Zavezniki prežijo na nemške ladje, ki so bile poklicane domov

Paris, 24. dec. — Zavezniške bojne ladje so pripravljene, da prestrežejo 500 nemških tovornih ladij, ki so dobile povelje iz Berlina, da se poskusijo vrniti domov. Te ladje so se bile zatekle v začetku vojne v razna nevtralna pristanišča. Tovor na teh nemških ladjah se sodi na 1,800,000 ton raznega materiala, katerega Nemčija krvavo potrebuje. Zavezniki sodijo, da so dobili poveljniki teh ladij povelje, da ladje sami potope, če bi postala nevarnost, da bi padle zaveznikom v roke. Tudi se sodi, da je mnogo teh ladij že na potu domov od vseh krajev sveta in po raznih potih, druge se pa pripravljajo, da v kratkem odplujejo.

Kot poročajo zavezniki, so od postanka vojne zaplenili že 27 nemških tovornih ladij, 23 so jih pa Nemci samo potopili, predno so jih mogli dobiti zavezniki v roke.

Skupna društva sv. Vida

V sredo večer ob 7:30 imajo skupna društva fare sv. Vida letno sejo v stari šoli. Vsi zastopniki in zastopnice, ki so bili izvoljeni za leto 1940 so prošeni, da se udeleže. Volil se bo odbor za leto 1940 in ukrepalo razne važne zadeve.

Pionir letalstva umrl

New York. — Tukaj je preminil v soboto Anthony Fokker, ki si je napravil v letalski industriji milijone. Star je bil 49 let in bolan samo tri tedne. Ko je bil star 18 let je napravil prvi aeroplan, ki ga je ponujal kot svoj izum pri raznih vladah. Sprejela ga je Nemčija in med svetovno vojno so bili njegovi aeroplani najhitrejši. Ko je bil star 28 let, je že premogel 30,000,000 mark. Ko je prepadlo nemško cesarstvo, je odšel na Nizozemsko in pozneje v Zed. države, kjer je začel izdelovati potniška letala, katera je kupovalo 25 raznih držav. Pred osmimi leti je postal ameriški državljan.

Izpodletelo mu je

Andrej Ronyetz, 3862 W. 31st St. je šel v banko, da izmenja čeke za svoje sodelavce pri Bailey Wallpaper Co. Dobil je $551. Ko se je vsedel z denarjem v svoj avto, je prisedel k njemu neznanec, ga močno udaril po glavi in ko se je Andrej zavedel, ni bilo denarja nikjer. Tako vsaj je izpovedal policiji. Toda vse je izgledalo nekam preveč gladko in ko je policija pritiskala nanj, je izpovedal, da je rop začrtal z njegovim prijateljem, ki ga je, kot je bilo dogovorjeno, tudi res udaril po glavi. Pri njem so dobili še vseh $551, za katere je nameraval imeti lepe čase o božiču.

Jutri bomo volili za okrajni relif

Clevelandska trgovska zbornica ter republikanska in demokratska stranka so prišle na dan z izjavo, da se podpre pri jutrišnjih volitvah sprejem davka za okrajni relif. Ta davek so volivci zavrgli pri novembrskih volitvah, ker se je glasil, da bo v veljavi za pet let in ker je predlagal 3.4 tisočinke davka. Okrajni komisarji so zdaj predlog spremenili v toliko, da se predlog glasi samo za 2.98 in da bo v veljavi samo dve leti. Razlika med sedanjim in novembrskim predlogom pomeni za davkoplačevalce prihranek več kot $1,500,000.

Ako volivci jutri ta davek ne bodo sprejeli, ne bo imel okraj nobenih sredstev, da bo skrbel za jetične in umobolne, za katere mora skrbeti okraj po državni postavi. V ta namen okraj nima nobenega drugega denarja ali sredstev, kot kar dovolijo davkoplačevalci pri volitvah.

Ta davek ni nov davek, ampak ponovitev starega bremena, ki je naložen na davkoplačevalce, da okra lahko skrbi za reveže, in sicer se plača iz tega denarja bolnišnico za vse one, ki sami ne morejo plačati, pokojnina za matere, za osirotele otroke, za umobolne, za jetične, za brezdomce, ki nimajo absolutno nobene strehe, za slepe itd.

Torej je na vsak način potrebno, da dobi okraj ta denar, zato toplo priporočamo našim državljanom, da volijo jutri za ta davek.

"AMERIŠKA DOMOVINA"

AMERICAN HOME

SLOVENIAN DAILY NEWSPAPER

6117 St. Clair Avenue Cleveland, Ohio

Published daily except Sundays and Holidays

NAROČNINA:

Za Ameriko in Kanado, na leto $5.50. Za Cleveland, po pošti, celo leto $7.00.
Za Ameriko in Kanado, pol leta $3.00. Za Cleveland, po pošti, pol leta $3.50.
Za Cleveland, po raznašalcih: celo leto $5.50; pol leta $3.00.
Za Evropo, celo leto, $7.00.
Posamezna številka, 3c.

SUBSCRIPTION RATES:

U.S. and Canada, $5.50 per year; Cleveland, by mail, $7.00 per year.
U.S. and Canada, $3.00 for 6 months; Cleveland, by mail, $3.50 for 6 months.
Cleveland and Euclid, by carriers, $5.50 per year, $3.00 for 6 months.
European subscription, $7.00 per year.
Single copies, 3c.

Entered as second class matter January 5th, 1909, at the Post Office at Cleveland, Ohio, under the Act of March 3d, 1878.

83 No. 299 Tues., Dec. 26, 1939

Stric Sam bo začel plačevati

Na 14. avgusta 1935 so Zed. države sprejele ogromen program, edini te vrste na svetu, po katerem bodo dobivali stari ameriški delavci federalno pokojnino. To pokojino bo začel plačevati Stric Sam s 1. januarjem 1940. Na 1. januarja namreč bo začela teči upravičenim osebam pokojnina in prvi čeki bodo odposlani na 1. februarja.

Na tisoče oseb bo dobilo te čeke, namreč osebe, ki so dopolnile 65. leto starosti in so po postavi upravičene do pokojnine, ki ne bo za nobeno osebo manj kot $10.00 na mesec in ne več kot $82.40. Do konca leta 1940 se računa, da bo na pokojninski listi Strica Sama 912,000 oseb.

Te osebe se računa v sledeče razrede: 485,000 jih bo takih, ki so direktno upravičeni do pokojnine, 125,000 bo njihovih žen, 20,000 bo vdov, starih 65 let ali več, 78,000 bo mladih vdov z nedoraslimi otroci, 194,000 bo nedoraslih otrok in 10,000 bo staršev od onih, ki so upravičeni do pokojnine.

Mi smo bili že priobčili lestvico, po kateri se bo plačevala ta pokojnina. Pa ne bo nič škodilo, če jo priobčimo ponovno.

Oseba, ki je delala med 1. januarjem 1937 in 1. januarjem 1940 vsaj šest četrtletij, to je eno leto in pol in v vsakem teh četrtletij zaslužila vsaj $50, dobi pokojnino, če je dopolnila 65 let starosti, po sledečem redu:

Mesečni zaslužek	Pokojnina na mesec	Pokojnina za ženo	Pokojnina za otroke
$ 50	$20.60	$10.30	$10.30
100	25.75	12.87	12.87
150	30.90	15.45	15.45
200	36.05	18.02	18.02
250	41.20	20.60	20.60

Če upokojenec umrje, dobi njegova družina sledečo podporo od vlade:

Možev mesečni zaslužek	Vdova dobi za možem	Vdova z enim otrokom	Vdova in dva otroka
$ 50	$15.45	$25.75	$36.05
100	19.31	32.18	45.05
150	23.17	38.62	54.07
200	27.04	45.06	63.08
250	30.90	51.50	72.10

Za kritje tega sklada so plačali delavci in delodajalci vsoto $1,825,000,000, ali en odstotek od delavčevega zaslužka. V letu 1940 bodo plačali k temu dodatnih $400,000,000. Od tega pričakuje vlada, da bo plačala prvo leto $114,000,000.

Do te pokojnine niso upravičeni sledeči delavci: farmarji, služabniki, vladni uslužbenci (federalni, državni in lokalni), železničarji, poklicni ribiči, lastniki podjetij, gotove vrste profesijski delavci in nameščenci pri vzgojnih, dobrodelnih in verskih organizacijah. Od 130,000,000 prebivalcev v Zed. državah, jih je v Washingtonu registriranih 47,000,000 za pokojnino.

Oni, ki bodo upravičeni s 1. januarjem do starostne pokojnine, morajo do 1. januarja izpolniti 65 let starosti.

Torej oni, ki bodo upravičeni do pokojnine s 1. januarjem 1940, bod oto dobili le tedaj, če so v zadnjih treh letih delali najmanj eno leto in pol vsega skupaj. Oni, ki bodo upravičeni do pokojnine leta 1942, se bodo morali izkazati, da so delali do tistega časa najmanj dve leti in pol. In kadar bo delavec imel deset let dela, ali 40 četrtletij, bo popolno zavarovan, če potem tudi ne dela več, toda pokojnine ne bo mogel dobiti, dokler ni star 65 let.

Ako delavec umrje prej, predno je dopolnil 65. leto starosti in če je pred smrtjo imel leto in pol zaposlitve, dobi njegova vdova, če ima nedorasle otroke, pokojnino, dokler niso stari 16 let, ali 18 let, če hodijo v šolo. Ona sama mora pa čakati, da izpolni 65 let, predno dobi pokojnino za možem.

Ako umrje zavarovani delavec, ki je bil edina opora svojim staršem, dobijo starši, oče ali mati, če so stari 65 let, polovico sinove pokojnine, če ni zapustil delavec vdove ali otroka. Če pa oče ali mati nista še stara 65 let in če tudi nista bila odvisna od sina, dobita izplačano skupno vsoto, ki je enaka šestmesečni sinovi pokojnini. To se izplača tudi drugim sorodnikom, če ni staršev, ali vsakemu, ki je skrbel za pokojnikov pogreb.

Na vsak način je razvidno, da ta pokojnina ni nobena dobrodelnost, ampak je čisto navadna zavarovalnina, za katero plačuje delavec in delodajalec. In ta pokojnina se plača vsakemu, ki je do nje upravičen, pa četudi dobiva že kako drugo pokojnino, ali če ima kako privatno premoženje ali prihranke.

Brez dvoma je, da bo ta vladna zavarovalnina ali starostna pokojnina storila silno veliko dobrega. Vendar se pa vidi, da še ni popolna in da bo moral kongres dodati še marsikatero točko. Vlada bo morala vključiti v to zavarovalnino končno tudi farmarje, služkinje in druge, ki so danes izvzeti, kar nikakor ni prav.

Tudi bi bilo priporočljivo, da bi se iz tega sklada preskrbelo za stalno ali začasno pohabljene delavce. In tudi taki, ki so v podjetjih sami svoji gospodarji, bi radi plačevali za to zavarovalnino, da bi na stara leta nekaj dobili, na primer mali trgovci, obrtniki in drugi, ki morda ne zaslužijo več kot pa njih delavci sami.

BESEDA IZ NARODA

Joseph Zelle,

Kje dom je moj?

Legenda o koprnenju izseljenčevega sina

Taka žeja! Taka vročina! Blede se mi od samih bolečin. Sanje in prividi mi vzbujajo prečudne spomine. Zdi se mi, da sem v tujini. Oh, ta žeja! To hrepenenje! Bolne, trudne, žgoče oči obrnem sem in tja v tem velemestu, toda ne spoznam nobenega in moja duša ne najde miru. Neznana strast me muči, me vleče, ne vem kam. Blede se mi, bolan sem, vročina. . . .

Dobro vem, kdaj se me je lotila ta bol, to duševno mučenje. Ne vem pa, kaj je povzročilo bol in kaj da je. Vem le, da ko sem prvič v svojem življenju šel iz mesta in zagledal poljane in griče, so se mi zbudili v srcu čudni občutki, katerih si nisem mogel razložiti. Hipno mi je srce zavrisknilo; toda tega veselja si nisem mogel razlagati. Lica so mi zažerela, oči so se mi smehljale, poln radosti sem bil. V tistem trenutku se mbil gotov, da me je doletelo novo življenje.

Čim dlje smo se vozili, tembolj smo se oddaljevali od velikanskega ameriškega mesta in se bližali planinam. Zopet tako čudni spomini so mi prihajali in duša mi je bila polna naše krasne slovenske pesmi: "Bom šel na planine." Tudi to je bilo nerazumljivo; kajti nikdar nisem še videl planin in nikdar mi ni pesem predstavljala takega prizora. Zdelo se mi je vse kot v sanjah.

Ko sem pa prišel v dolino, sem opazil krasne vsakobarvne rožice, katere so se zibale v gorkem žarnem pomladanskem soncu. Obenem me je obvladal prekrasni vonj vse doline; sladki vonj tisočerih rož, pomladanske trave in hladnih, čistih studencev, ki mirno žubore po travnikih; vonj, ki me je do dna srca razburil in očaral. Naenkrat mi je srce zakoprnelo po tistih tujih krajih. Vsled veselja se mi je izvil zdihljaj.

Ves dan sem bil očaran. Kot zamaknjen sem se sprehajal po revninah in dolinah, užival toploto in bleščobo pomladanskega sonca. Meseca junija je bilo in vsa narava se je veselila, vse, od temno-zelene trave pa do neštetih glasov ptičic tako, da se je še v meni zbudilo tisto veselje narave in sem vzkliknil: "Jaz sem sin matere zemlje!" Vlegel sem se na travnik in zrl v obširno modro nebo. Še nikoli se nisem zavedal, da je nebo tako ogromno, tako velikansko. Sonce me je grelo, sladki vonj zemlje trav in rožic in hladnih studencev me je omamljal. Oči so se mi nehote, polagoma zatisnile. V daljavi je zapela kukavica . . .

Nenadoma sem se prebudil; pred menoj je stal prijatelj. "Domov gremo!" Domov? Kam domov? Moj dom je tu. Jaz hočem živeti tukaj! Nikoli ne zapustim tega doma. Prijatelj me je začudeno pogledal in se prestrašil, nakar sem se zavedel. "Seveda, domov se moramo vrniti," sem mu odgovoril. Sonce je že zahajalo in v njegovi bogati rdeči svetlobi so tonile dolge, hladne sence, ki so se stezale po ravnini. Prvič v mojem življenju sem imel priliko opazovati odhajajoči dan na deželi. Tako sladko in mirno mi je prišel v spomin Meškotov spis "Ob tihih večerih." Da, to so pravi tihi večeri! Kako so odtujeni od tistih mestnih večerov, ki so polni šumenja, kričanja in tuljenja, ki prihaja iz tovarn, od avtov, železnic, požarnih brab in histeričnih ljudi in ne vem kaj še vse. Toda na deželi, to so tisti tihi večeri. V tišini je ginilo sonce in po drevesih so ptički že dremali, le še nekaj jih je bilo slišati, ko so dremaje čivkali, kot da bi molili večernico. Pesem slavnega angleškega poeta Tomaža Grey, "Elegy in a Country Churchyard," (Elegija na podeželskem pokopališču) mi je prišla na misel.

Le, ko je sonce izginilo in je že noč pokrivala s svojim temnim plaščem ves utrujeni svet, me je obšel strah. Tema je pritisnila na mojo dušo, da mi je srce postajalo trdo in mi je kri v žilah po vsem životu postajala hladna. Tresel sem se od same mrzlote. "Ne!" sem zavpil, "n'e grem nazaj! Ne grem nazaj! Nikdar več! Tu je moj dom." In čim bolj smo se bližali mestu, bolj mrzličen sem postajal. Moj život je bil vse trd, tresel sem se, vedel sem, da se me loteva bolezen. Mrzlica me napada. "Ne! Ne grem nazaj, ne grem v tisto velikansko ječo!", sem vpil samega strahu. Toda avto je drvel v temno noč in me vodil nazaj v mojo ječo.

Pozno v noč smo se vrnili v naše mesto Cleveland in meni je že postajalo vroče. Ob prihodu v mesto mi je postala duša zopet razburjena. Tukaj v velemestu (sem si mislil) sem bil jetnik dva-in-dvajset let! Danes sem prvič čutil svobodo. Prekrasni dan, ki ga ne bom pozabil vse življenje! To je dan mojega duševnega rojstva. Naenkrat so se mi ponovile čudne sanje, neznani prizori; srce mi je poskočilo; čutil sem vročino. Truden sem bil in sladke bolečine so objele ves moj život.

Da, mesto je moja ječa. Dva-in-dvajset let sem preživel v modernem, velikanskem mestu Clevelandu, ne da bi spoznal pravo naravno življenje. Zrastel sem vdihajoč zrak poln dima in saj, zrak skozi katerega niti prava sončna svetloba ni mogla prodreti na plan. Hiše in poslopja ravnotako črna in neprijetna. In še celo v tovarniškem delu mesta, v slovenski naselbini, sem se bil ukorenil.

Toda nikar me ne obsojajte, da obrekujem ameriško mesto. Saj je v Clevelandu (in drugod) tudi mnogo lepega. Kar poglejmo na Terminal Tower in novi Lake Shore Boulevard; občudujmo velikanske parnike, ki prevažajo rudo, premog in avtomobile po jezeru in dolge vlake, ki vežejo našo prekrasno državo od Atlantika do Pacifika in tovorni avti, ki vozijo skozi vse noči, kot pridni mravinci in ženejo življenjsko kri ogromne države! Poglejmo na vse to in bomo videli, kot nam je pel naš slavni pisatelj, da so v tem zamrznjene skrbi, vse trpljenje in trud našega naroda in ne samo našega, ampak vseh izseljencev v Ameriki. To so spomeniki naše krvi, ki bodo stali na večne čase in kazali prihodnjim rodovom zmožnost naseljencev.

Toda to je vse umetno! To so spomeniki; skoraj spomeniki na grobovih. Ali torej živimo med grobovi naših očetov? Ali je naše življenje potem tudi tako prazno, mrzlo in zaman? Meni se je zdelo, da je mesto popolnoma umetno. V največji meri je manjkalo v vseh teh stavbah človeškega srca, ki bi jim dalo življenje in človeškega duha. Naš najnovejši most na primer, je krasno delo, ponos vsakega mesta. Toda v svoji srebrni svetlobi se tako mrzlo steza preko Cuyahoga doline, da je videti popolnoma brez življenja, umetno delo, ne človeško, niti ne živalsko. Ta stavba je pristen dokaz pomankljivosti človeških nagnjenj v našem ultra-modernem življenju. Meni se zdi ta most, delo slikarja, ki je potegnil svoj čopič s srebrno-sivo barvo preko raztegnjenega platna.

Na tak način sem se bavil od tedaj naprej z vsem mojim duševnim in čustvenim življenjem. Ob tem času sem mnogo čital, kar mi je tudi vzbujalo vsaj nekaj čudnih misli. Kako dobro se spominjam prizorov v Finžgarjevem "Pod svobodnim soncem." V duhu sem preživel vse borbe starih Slovanov in z Radovanom sem prehodil vsa pota slovanske dežele. "Rokovnjači," "Prerokovana," in druge knjige so me prepričale, da je moralo vsaj en del mojega bistva prebiti v tujem kraju. Kako? Od kje? Kam?

Vedno me je vleklo iz mesta. V poletju, daleč od mesta sem se sprehajal po dolgih podeželskih cestah, užival sem novo življenje. Včasih sem prišel do kake zapuščene hiše, na farmo, ki je preživela boljše čase. Vrt je bil zaraščen, sadna drevesa v divje razraslem stanu. Niti duše na vsem prostoru. Oh! Kako sem si zaželel takega prostora. Tukaj bi delal! Rokave bi si zavihal in tedaj bi lopata in motika odmevali od vseh strani. Ona drevesa, ono poljano, vodnjak, vse bi popravil in spravil v novi tek, iz same ljubezni do narave. Spomnil sem se na latinskega pesnika Horacija, ki je pel o dobrem kmetu, kateri je vsadil pečke dreves, katerih sadu ne bo nikdar okusil. Pridno človeče, ki dela iz same ljubezni do svojih in do Boga. In spomnil sem se tudi nemškega Goetheja, ki je v svoji pesmi, "Kennst du das Land, wo die Zitromen bluehn? . . ." tako hrepenel po laških vrtovih.

Tako hitro je minul čas na teh sprehodih. Glava se mi je malo ohladila, toda, ko sem se vračal domov v mesto, me je zopet napadla tista strašna vročina. Žejen sem postal. Duša je hrepenela, ne vem po čem. In kot v sanjah, ali pa nejasnem spominu bolnika, ki se mu blede, so se mi prikazali dogodki, ki sem jih preživel v preteklih letih:

Bilo je v poletju, v gozdu, dež je polahko rosil in okoli je bila sama tišina, enakomerno šumenje deževnih kapljic, ki so se odbijale od zelenega listja je bilo slišati. Ves premočen sem prišel v kmečko hišo, se preoblekel, in se pri odprtem ognju posušil in ogrel. Drugič sem se vlegel na travnik in z rokami prijel črno bogato zemljo in jo slastno duhal. Naenkrat sem se spomnil: "Naj mu bo rahla zemlja." Da, rahla in sladka. Kri mi je zavrela, skočil sem pokoncu, zapel sem proti nebu: "Jaz sem tvoj sin, mati zemlja. Iz teme tvojega telesa sem prišel na svet in se veselo vrnem k združitvi s teboj!" Navadil sem se ljubiti vso naravo, od malega marljivega mravinca do največjega in najmočnejšega bitja. In v vsem tem je bila ljubezen do Boga. Še nikdar se nisem čutil tako blizu našega Stvarnika, kot tedaj. Srečen sem bil tisti poletni večer v avgustu po strašno vročem dnevu. Mesec je kmalu prikukal od vzhoda in razsvetil celo planjavo. Iz bližnje luže so žabe regljale in od vseh strani so kobilice brenčale. In krasne zvezde po obširnem nebu so migljale. V sprednji sobi sem sedel h klavirju in zaigral Bethovenovo "Sonato v mesečini." Skozi okno je mesec lil svojo srebrno hladno svetlobo in privel je omamljiv vonj, katerega je prinašal južni veter. Tisoč in druga noč.

Spominjam se jesenskega večera na "farmi," mračilo se je in oče-gospodar je prižgal leščerbo. Le še molitev rožnega venca in slika bi bila popolna. In zopet, videl sem krasne zgodnje zimske dneve, ko se je sililo snežiti in sredozimske, ko je sneg mel, in je bila zemlja pokrita z belim prtom in je bil zrak tako mrzel, da mi je kar sapo jemalo. Kot otroci smo radovedno in radovoljno poslušali mater, ki nam je pripovedovala o božiču in o jaslicah. In s kakim veseljem smo se lotili delati jaslice in pripravljati drevo. Starega leta večer je tudi imel vedno nekak poseben pomen. Živeli smo tiste dneve z očetom in materjo v pravem slovenskem božičnem duhu.

Mnogo drugih slik bi lahko orisal, slike in spomine iz temnih globin moje duše; slike in spomini, ki sežejo preko teme v prejšni beli dan pod obzorjem. Toda za enkrat dovolj o tem.

Prišla je svetovn avojna in vrnitev v staro domovino je bila izključena. Polagoma so se pobotali s svojo usodo in za vedno ostali v tujini. Toda na svoj dom, svojo mater, svojo domovino niso nikdar pozabili. Niti vsa leta niso ugasnila njih hrepenenja po domovini.

In to hrepenenje, to koprnenje, ta ljubezen do svojega rojstnega kraja, je mučila vse izseljence, kot je moje starše. Ko so videli, da vrnitev v svojo preljubo domovino ni mogoča, so se pobotali s svojo usodo. Dekleta in fantje so se poročili in rodili so se otroci. In ker se niso mogli sami priseljenci vrniti v domovino in ker niso imeli ničesar zapustiti svojim novorojencem, so jim podelili vse svoje hrepenenje po stari domovini. Ko so videli, da morajo odhajati iz tega sveta, ne da bi poljubili svoj rojstni kraj vsaj še enkrat, je bila podana ta silno strastna želja njih dedičem tako, da bodo njih otroci vedno koprneli po tistih prekrasnih krajih, katere sami niso mogli še enkrat obiskati in da se bodo končno ti, njih otroci same žeje in koprnenja vrnili v staro domovino. Tako torej med raznimi nagoni in značaji so od svojih staršev podedovali tudi to žgoče hrepenenje.

In sedaj mi je vse jasno, zakaj sem se spraševal "zakaj?" V tujini sem prišel na svet iz teme telesa matere zemlje, dedič vseh strasti in ljubezni do matere domovine. In preživel sem 22 let v velikanskem ameriškem mestu, ne da bi vedel kaj je naravno življenje. Toda tudi to umetno življenje ni moglo zakriti za vekomaj moj slovenski kmetski značaj, čeravno so me mučili razni dogodki, ki jih pa nisem razumel. Da, dedič sem vse pesniške in kmetske ljubezni do svoje zemlje. Ali sem res mislil, da se lahko izgubi v teku enega samega rodu, in še posebno v tujini, stoletja slovenskega in slovanskega bitja? "Kri ni voda!" Ali sem res mislil, da se lahko izgubi v teku enega samega rodu, in še posebno v tujini, pesniško dušo našega slovenskega kmeta? "Naša kri!"

In tudi če vem sedaj vzrok te bolezni, me še napade, kajti ozdraviti se ne da. Toda za olajšavo napadov vem in kadar se me loti, hitim iz mesta, sprehajam se na podeželskih cestah, sprehajam se po ravninah in dolinah, uživam toploto in bleščobo pomladanskega sonca; ali v gozdu, ko polahko dežuje in je slišati le šumenje kapljic po drevesnem listju; v jeseni, ko listje v vsakovrstnih barvah pada; ali zopet na krasen zimski dan, ko je zemlja pokrita z belim prtom in najkrasnejši čas — spomlad, ko se vse življenje budi in množi in se veseli v svojem Bogu. Ah, ta žeja! In ta vročina! Sanje in prividi mi vzbujajo prečudne spomine in zdi se mi, da sem v tujini. Oh žeja, hrepenenje! Nekaka strast me muči, me vleče . . . Toda sedaj vem zakaj. Od kod?, in kam? Dragi očka in mati, vidva sta mi izročila bisera: slovanstvo in slovenstvo. Drago ga bom cenil do konca mojega življenja. Očka, mati in ti mati zemlja, sedaj vem, vem . . .

Iz Ljubljane

Kakor ima vsako društvo svoje letno sejo tako bo imel tudi klub Ljubljana svojo letno sejo in sicer nocoj zvečer 26. decembra ob pol osmih zvečer, ker je pa ta dan ravno sv. Štefan, je pa naš meščan Jamnik obljubil kar dva vatlja dolge klobase, seveda s kislim zeljem. Če verjameš al' pa ne, res pa bo.

Nekaj mi je prišlo na misel, čeprav je že dolgo od tega, seveda ta je še iz starega kraja. Kakor so mesene klobase na programu, mi takoj misli uidejo v stari kraj. Spominjam se še, ko so stari možaki pripovedovali, kakor pri vseh farah tako tudi pri D. M. v Polju smo imeli vselej v postu pred veliko nočjo izpraševanje. Prišel je tudi neki Kovačev Andrejček, ki je precej rad pogledal v frakel, da kar ni mogel videti polnega frakla. Kakor na vsakega, tako je tudi na njega prišla vrsta, da je moral nekaj povedati.

Seveda gospod kaplan ga je vprašal: "No, Andrejček pa še ti povej, kdaj pa je človek v gnadi božji?" Andrejček pa ni dolgo pomišlja kakor da bi bil vedel kaj bo vprašan pa hitro odgovori: "Gospod kaplan, mislim da takrat, kadar z meseno klobaso kislo zelje v žlico popravlja." Gospod kaplan ga je vprašal, kdo mu je to povedal. Andrejček se je pa odrzeal: "Nihče gospod, samo moji brihtni možgani mi to narekujejo." Tako mislim, da je bil Andrejček za dolgo časa opravil izpraševanje.

Zato bomo pa mi pri klubu Ljubljana ravno tako delali na omenjeni večer. Zatorej v imenu kluba povabim vse člane, tudi tiste, ki že dolgo časa niste bili na seji. Kar je pa starih članov, ki ste bili na zadnji seji pa itak veste kaj je bilo sklenjeno na zadnji seji, da bi malo povečali naš klub naj bi vsak član pripeljal še enega novega. Saj veste, da so večeri dolgi, zato pridite, da se vsaj enkrat malo razveselimo in da skupaj zapojemo tisto: "Stoji, stoji Ljubljanca . . ." Torej na svidenje nocoj! Sedaj pa vsem Ljubljančanom vesele božične praznike in srečno novo leto,

France iz Ljubljane.

IZ PRIMORSKE

—Vpoklicani samci ne plačajo samskega davka. Finančno ministrstvo je odredilo, da samski vojaki-rezervisti, ki so vpoklicani za delj kakor za en mesec, lahko prenehajo s plačevanjem samskega davka, če so se doma preživljali samo s svojim vsakodnevnim zaslužkom in nimajo posestva ali drugih dohodkov. Prošnjo je treba vložiti na pristojno davkarijo. Plačevanje preneha s prvim dnem po vpoklicu in se zopet prične s prvim dnem po odpustu iz vojaške službe.

—Milje. — Res veliko srečo je imela Karmela Benčina por. Vivoda, ker je našla po nekaj dneh svojo denarnico, v kateri je bilo 813 lir.

Če verjamete al' pa ne

Mož: "Spet nisi ves dan nič delala. Jaz pa ves dan garam v šapi ko mula. Kolikokrat si mi že rekla, da se boš poboljšala. Ali si se že? Še ne!"

Žena: "Kar pusti me in pred svojim pragom pometaj. Kolikrat si mi že rekel, da boš znorel. Ali si že? Še ne!"

*

Ongava žena je šla k zdravniku, da bi ji dal kaj zdravil za njenega moža. Zdravnik jo vpraša:

"Ali vaš mož redno živi?"

"Da, zelo redno! Vsak dan je natančno prav tisto uro pijan."

*

Posestnik pride k sosedu bajtarju in jezno zavpije gospodinji: "Temu bo treba pa že enkrat napraviti konec. Štirje vaših fantov so zopet na moji jablani!"

"O, za pet ran božjih," se prestraši bajtarca, "kje je pa Peterček?"

WINNETOU

Po nemškem izvirniku K. Maya

Lange je zavzet poslušal.

"Kaj vse nam veste povedati! Will, si čul novico o Uhlmannu? In kako bogat da je!"

Will ni odgovoril. Solze so mu prihajale v oči. Ves ginjen je bil in vesel, da je njegova sestra učakala toliko srečo. Zetova sreča je pomenila srečo tudi za njiju.

Tudi mi smo bili veseli njune sreče. Old Death je kremžil obraz v čudne gube, ki jih nisem razumel, čeprav sem sicer na njegovem obrazu prav dobro znal brati.

In nato sta Langeja popraševala, vse mogoče podrobnosti sta hotela vedeti, o zetu, o njegovi ženi, o bonanzi in seveda tudi v nanovo dospelem kraljiču, bodočem lastniku bogatega rudnika. Čisto pozabili smo, da prav za prav še niti zvedeli nismo, kako je prišel gambusino v nesrečni položaj, v katerem smo ga našli.

Old Death je končno prekinil izpraševanje in pozval gambusina, naj pripoveduje še svojo zgodbo.

"Delala sva s Hartonom v Uhlmannovi bonanzi," je pravil gambusino, "in mu jo pomagala urediti. In nato sva se odpravila na iskanje po puščavi. Tri dni sva jezdila tod okoli, pa nobenega sledu nisva našla o kakem najdišču.

Davi sva počivala ob temle potoku. Vso noč sva bedela, utrujena sva bila. Zaspala sva. To je bilo seve skrajno neprevidno, pa kaj si hočete, če so nama pa oči kar same zlezle vkup."

Old Death je prikimal.

"No, si koj lahko mislim, kako je bilo potem!"

" Kosva se zbudila, sva zagledala krog sebe krdelo belih in rdečih ljudi."

"Seve! Tisi so bili, ki smo videli njihovo sled! Kaerega rodu so bili Indijanci?"

"Rodu Čimarra."

"Koliko jih je bilo?"

"Širideset. In deset belih."

"Čimarre —! So še najpogumnejše izmed rodov, ki se tod po Mapimi potikajo. In ti so se lotili vaju siromaka —? Čemu —? Ali živijo v sovraštvu z belimi in posebej z vami?"

"Ne. Pa človek nikdar ne ve, pri čem da je z njimi. Niso ne naši prijatelji ne naši sovražniki. Očitnega sovraštva nam ne kažejo, premalo jih je, bojijo se nas. Tako dobri pa naši odnošaji tudi nikdar niso bili, da bi jim smeli zaupati. In tako razmerje je nevarnejše ko odkrito sovraštvo. Nikdar prav ne vemo, kako se bo končalo, če jih srečamo."

"Torej pa bi le rad vedel, čemu da so vaju napadli. Ali sta jih razžalila?"

"Niti najmanj ne! Vzrok je bil, mislim, čisto drug. Senor Davis naju je namreč zelo dobro opremil, naravnost bogato. Vsak izmed naju je imel dva konja, dobro orožje, mnogo municije, živil, orodja in vobče vse, kar potrebuje človek, ki misli dalje časa potovati po takih pustih krajih, kakor je Mapimi."

"Hm —! Razumem! Vajina oprema je bila za te lopove dovolj tehten razlog, da so vaju napadli —.

In kako je bilo potem —? Kje je torej vaš Harton?"

"Obkolili so naju v spanju in ko sva se prebudila, so naju vprašali, kdo sva in česa iščeva tod. Odgovorila sva jim po resnici. Ua so se naredili jezne in pravili, da je vsa dežela njihova last in tudi vse, kar je na njej, da torej ne smeva tod zlata iskati in da jim morava vso opremo izročiti."

"Sta jim jo izročila?"

"Jaz ne. Harton je bil pametnejši, oddal je vse, kar je imel. Jaz pa sem zgrabil za puško."

"Sami proti petdesetim —!"

"Saj nisem mislil streljati! bi bila gola blaznost pri tolikem številu nasprotnikov! Le ustrahovati sem jih mislil."

"Seveda so koj planili —!"

"Da. In v hipu so me razorožili, podrli na tla in do kože izropali. In beli me niso branili! Pač pa so me izpraševali za zlatimi najdišči. Nisem jim odgovarjal in do krvi so me bičali z lassom.

Harton je bil spet pametnejši ko jaz. Vse jim je povedal, tudi o Uhlmannovi bonanzi. Napeli so ušesa, ko so čuli o bogatem najdišču. Popisati jim je moral bonanzo in pot k njej. Nekajkrati sem ga prekinil. Opozoriti sem ga hotel, da ne sme vsega povedati. Nazadnje me je le razumel, da jim ne sme zaupati, in ni več povedal.

Zato pa so me zvezali in zakopali v potok. Poginil bi bil, da me niste našli. Hartona pa so tako dolgo pretepali, da jim je vse povedal. In ker so sumili, da jih je morebiti le nalagal, so ga vzeli s seboj, pot bi jim naj kazal in z najstrašnejšo smrtjo so mu grozili, če jih do jutrišnjega večera ne pripelje do bonanze."

Poznal sem Old Deaha, opazoval sem njegov izraziti obraz v vseh mogočih razpoloženjih, — takega pa ga še nisem videl ko tistikrat. Ves spremenjen je bil. Temna, divja, neizprosna odločnost in brezobzirnost je ležala na njem. Bil je obraz človeka, ki se pripravlja na uboj, ki je sklenil, da za nobeno ceno ne bo prizanesel svoji žrtvi.

S hripavim glasom je vprašal:

"Mislite, da so šli odtod naravnost k bonanzi Uhlmanna in da jim bo Harton pokazal pot?"

"Da."

"Torej jo mislijo jutri zvečer ali pojutrišnjem napasti?"

"Vsekakor. In izropati. Tabor pri bonanzi je z vsem dobro preskrbljen, z municijo, z orožjem, z živili in drugimi rečmi, ki pomenijo dragocen plen za take berače in lopove. Tudi srebra je dovolj v taboru, ki bo posebej belim vzbujalo poželenje."

"Vsi vragi —! Seveda —! Delili bodo —! Beli bodo vzeli srebro, rdeči pa zaloge —.

Kako daleč je do bonanze?" je nadaljeval z odločnim glasom.

"Dober dan hoda. Jutri zvečer so lahko tam, — če Harton ni razumel mojega nasveta."

"Katerega nasveta?"

"Svetoval sem mu, naj jih vodi po ovinkih. Upal sem, da bo vendarle prišel kdo tod mimo in me rešil. Prosil bi bil svojega rešitelja, naj nemudoma jezdi k bonanzi in naj posvari naše ljudi. Sam bi namreč ne bil mogel jezditi, ker so mi tudi konja vzeli."

Stari scout je molče zrl v tla. Na obrazu se mu je zrcalila skrb. Čudno se mi je zdelo, kako da ga usoda bonanze in njenih ljudi tako zelo zanima.

Končno je vprašal:

"Ali je bonanzo lahko najti?"

"Ne. Zelo težko. Kdor ne ve za njo, bi jo našel le čisto slučajno."

"Najrajši bi koj jezdil za lopovi. Dovolj je še svetlo, lahko bi jih še nekaj ur zasledovali. Ko se bo stemnilo, potem seveda —.

Ali poznate pot tako dobro in natančno, da bi jo tudi po temi našli?"

"Tisto pa ne. In če bi jo tudi znal najti, bi vam ne svetoval takega nočnega potovanja.

KOLEDAR DRUŠTVENIH PRIREDITEV

1939 DEC. 1939						
Su	Mo	Tu	We	Th	Fr	Sa
					1	2
3	4	5	6	7	8	9
10	11	12	13	14	15	16
17	18	19	20	21	22	23
24/31	25	26	27	28	29	30

DECEMBER

30. — Slovenska delavska dvorana priredi ples na 10814 Prince Ave.

31.—Silvestrow večer priredi Slovenski narodni dom in klub društev S. N. Doma v avditoriju S. N. Doma.

31.—Praznovanje starega in novega leta v S. N. Domu, Maple Heights.

31.—Silvestrov večer priredi Slovenski dom na Holmes Ave.

31.—Otvoritev novih klubovih prostorov Slovenske delavske dvorane na 10814 Prince Ave. ob dveh popoldne.

JANUAR

1.—Ustoličenje ljubljanske županje in ljubljanske gospodične ob 2:30 popoldne v Društvenem domu na Recher Ave. Snelo se bo tudi premikajoče slike.

6.—K. S. K. J. Bowlers ples v Twilight Ballroom.

6.—Frances Rupert Cadets, 3. obletnica obstoja. Pecon orkester, vstopnina 30c, v S. D. Domu na Recher Ave.

7. — Spevoigro "Mavrica" priredi mladinski zbor Kanarčki v SND na 80. cesti.

13.—Glas Clev. Delavcev št. 9 SDZ plesna veselica v SND.

13.—Pevski zbor Adria priredi plesno zabavo v Društvenem domu na Recher Ave.

13.—Pevsko društvo Cvet ima plesno zabavo v SDD na Prince Ave.

14.—Predstava Svetvodskega odra, šolska dvorana sv. Vida.

20.—Dr. Lipa št. 129 SNPJ obhaja v SND na St. Clair Ave. 30 letnico svojega obstanka.

20.—Pevsko društvo Lira, ples v Twilight Ballroom.

21.—Predstava Svetovidskega odra, šolska dvorana sv. Vida.

21.—Mlad. pev. zbor. Slov. doma konecrt v Slov. domu na Holmes Ave.

26.—Miss Maxine Steinitz obdržava predavanje v St. Clair javni knjižnici na 55. cesti in St. Clair Ave. pod avspico Slovenskega jezikovnega kluba.

27.—Roust-About Club ples v Twilight Ballroom.

27., 28., 29.—Mladinski oddelek društva Najsvetejšega Imena priredi Minstrel Show v šolski dvorani sv. Vida.

FEBRUAR

3.—Ženski klub Slovenskega doma na Holmes Ave. priredi maškaradno veselico.

3.—Društvo France Prešeren št. 17 SDZ plesna veselica v SND.

3.—Predpustna zabava Svetovidskega odra in Baragovega zbora, šolska dvorana sv. Vida.

3.—Društvo Kranj, ples v Twilight Ballroom.

3.—Predpustna veselica Slovenske zadružne zveze v spodnji dvorani SDD na Waterloo Rd.

4.—Podružnica št. 3 S. M. Z. priredi igro in maškeradni ples v Slov. domu na Holmes Ave.

4.—Predpustna zabava Svetovidskega odra in Baragovega zbora, šolska dvorana sv. Vida.

6.—Predpustna zabava Svetovidskega odra in Baragovega zbora, šolska dvorana sv. Vida.

10.—Amigos Club ples v Twilight Ballroom.

25.—Podružnica št. 50 SŽZ predstava v avditoriju SND.

MAREC

30.—St. Vitus Cadets ples v Twilight Ballroom.

31.—Mladinski pevski zbor SDD na Waterloo Rd. priredi spomladanski koncert v avditoriju SDD na Waterloo Rd.

APRIL

6.—St. Vitus Boosters št. 25 KSKJ plesna veselica v avditoriju SND.

6.—Skupna društva Slovanske zveze prireditev v SDD na Waterloo Rd.

7.—Predstava Svetovidskega odra, šolska dvorana sv. Vida.

14.—Mladinski pevski zbor Zvončki koncert v Narodnem domu, West Park.

14.—Predstava Svetovidskega odra, šolska dvorana sv. Vida.

21.—Spomladanski koncert samostojne Zarje.

27.—Podružnica št. 50 SŽZ plesna veselica v SND.

MAJ

4.—Častna straža SDZ plesna veselica v avditoriju SND.

4.—Skupna društva fare sv. Vida prirede plesno veselico v Twilight Ballroom (Grdinova dvorana).

5.—Podružnica št. 10 SŽZ Materinsko proslavo v Slovenskem domu na Holmes Ave.

11.—Clev. Slovenci št. 14 SDZ plesna veselica v avditoriju SND.

12.—Mladinska šola SND spomladanska prireditev v avditoriju SND.

12.—Materinska proslava Svetovidske mladine, šolska dvorana sv. Vida.

12.—Podružnica št. 41 SŽZ obhaja 10 letnico obstoja v SDD na Waterloo Road.

18.—Dr. sv. Ane št. 4 SDZ plesna veselica v avditoriju SND.

19.—Materinska proslava Svetovidske mladine, šolska dvorana sv. Vida.

JUNIJ

2.—Društvo sv. Vida št. 25 piknik na Pintarjevi farmi.

9.—Collinwoodske Slovenke št. 22 SDZ prirede piknik na Močilnikarjevi farmi.

15.—Očetovska proslava Svetovidske mladine, šolska dvorana sv. Vida.

16.—Očetovska proslava Svetovidske mladine, šolska dvorana sv. Vida.

JULIJ

14.—Skupna društva fare sv. Vida piknik na Pintarjevi farmi.

21.—Klub slovenskih groceristov in mesarjev v Collinwoodu priredi običajni piknik na Pintarjevi farmi.

Finska dekleta v New Yorku so v narodnih nošah praznovala 22 letnico svobode Finske. Pozdravil jih je kongresnik Barton, ki je rekel, da noben narod v Zed. državah ni tako priljubljen kot je finski.

Skopuh

Po poklicu sem slikar, ki slikam svete podobe. Toda slikarjem zdaj huda prede. Tedaj mi je šinila v glavo imenitna misel: "Pojdi, Semjon, pojdi na deželo," sem si dejal, "boš slikal bogate posestnike!" Rečeno — storjeno! V štirih vaseh so me zapodili, šele v peti se je dal nekdo ujeti, neki pravi pravcati bogataš.

"Dobro," je rekel, "kar vse po vrsti boš naslikal, kar vsi naj višijo po stenah." In začela sva se pogajati za ceno. Jaz sem zahteval vrečo moke in 30 jajc za vsako sliko. On mi je odvrnil: "Čemu ti bo toliko moke! Slikaj za hrano, do sitega se boš nažrl — pa pika."

"To je pa izžemanje!" sem mu rekel. "Vi ne znate ceniti umetnosti! Ali veste, da je slavni Rafael dobil za vsak portret dvajset vreč moke?"

"Kaj me briga tvoj Rafael, požvižgam se nanj! On je bil Rafael, jaz sem pa Kozlov. Če nočeš, pa ne! Poberi svoje stvari in glej, da izgineš!"

Kaj sem hotel? Privolil sem in začel sem slikati tega vražjega dedca. Neznansko je bilo vroče. Skoraj vsi vaški psi so od vročine dobili steklino. Temu cderuhu sem dejal, naj se obleče v kožuh in kučmo naj da na glavo in sem ga postavil pred vrata, kamor je sonce najbolj pripekalo in je bilo najbolj vroče.

"Ti, slikar, ali me ne bi slikal rajši tako, da sem v srajci?" Odvrnil sem mu: "V kožuhu ste videti mogočnejši, bogatejši. Vsi visoki gospodje se dajo slikati v kožuhu in kučmi; tudi Ivan Grozni." — "Če je tako, je pa tudi meni prav."

Sedi, sopiha od vročine in znoj mu curlja s čela. Sebi sem poiskal kotiček v senci. Zadovoljno si ga ogledujem, a on se kar cedi od masti in puha.

"No, slikar, zakaj pa ne slikaš?"

"Vašo fiziognomijo študiram, kar dostojanstveni ste, naravnost ko kak general!" Pri teh besedah si je pogladil brado in izbočil prsi.

"Nikar, Dimitrij Konstantinovič, premikati se pa ne smete, sicer bom vse zmazal!" Odgovoril je: "Bolha me grize." Rekel sem mu: "Tudi govoriti ne smete nič, še mežikati ne, sicer boste čisto po strani na sliki. Taki boste kot kaka pokveka. Sedeti morate ko mrtvi, drugače bo vse moje delo zaman. Pazite: ena, dve, tri in — zdaj začnem!"

Nenadoma se mu usede muha na nos. Plašno je začel škiliti, gubančil je nos, kar videl sem, kako je v duhu psoval muho. Pravim mu: "Ne zmenite se za muho. Malo bo lazila okoli po vas in nato bo odletela. Niti zganiti se ne smete, drugače mi vse pokvarite in bom moral napraviti drugo sliko!" Videl sem ga, kako je našobil ustnice in je hotel muho odpihniti. A muha je bila videti občutljive sorte, ki ni mogla prenašati sape in mu je zbežala na desno oko. Tedaj je kmet zamežiknil in — puf! — lopnil je po njej z debelo roko in muha je koj izginila. "Tako," sem rekel, "ta je pa moška! Vso to lepo sliko ste mi zdaj pokvarili. Zdaj morava iznova začeti."

"Slišite, slikar," je zaječal kmet, "ali ne moreva iti v senco! Strašno je vroče in oči me grozno pečejo v tej sončni luči." — "Ne, ne," sem dejal, "ne gre, pri najboljši volji ne." — Šele čez štiri ure sem mu dovolil odmor. Kmet je planil k ribniku, spotoma zalučal kučmo in kožuh na tla in brez sramu vpričo drugih ljudi, si je obleko kar strgal s telesa in se potopil pod vodo ko kak morski pes. Ko se je malo oddahnil, so pravkar nosili kosilo na mizo. Jedel sem in si mislil: "Le čakaj, jaz te bom že naučil kozjih molitvic in izgnal skoparjenje iz tebe!" Mahoma se je zarežal kmet vame in me vprašal: "No, ti koliko bi pa stalo če bi me naslikal brez kučme?"

"Dve vreči moke in 50 jajc za vsako sliko; za manj pa sploh nič! Saj moram še enkrat vse začeti!"

"Saj si hotel imeti prej samo eno vrečo in 30 jajc za vsako sliko!"

"Res je; s kučmo stane le eno vrečo in 30 jajc, — brez nje pa — kakor sem rekel. Če niste za to, pa zbogom! Ne pozabite, da sem eden najslavnejših slikarjev. Naslikal sem že vse velike kneze, veliko škofov, da, celo onega slavnega carjevega ljubljenca — Grišo Rasputina . . ."

"Tako, tako," je z občudovanjem zamomljal Kozlov. "To moram že reči, da mi je slika jako všeč in te tudi ne pustimo stran. Rad bi, da bi me naslikal tak slaven slikar. In če ti je že toliko do kučme, no, ti pa dam, kolikor zahtevaš, ampak slikaj me brez kučme!"

Po kosilu je kmet izpil še več kozarcev čaja, potem se je oblekel v kožuh, se prekrižal in dejal: "Tako — zdaj se naj pa spet začne! Vrag te vzemi, ti salamenski slikar!"

Medtem je bila vročina še hujša. Kmet se je približal stolu, kot bi šel na vislice. Sedel je nemo ko riba in znoj je kar v curkih lil po njem. Začel se mi je smiliti in dovolil sem mu za ceno desetih jajc, da je smel govoriti. Tedaj je začel sopihati: "Prekuhal se bom, čevlji mi kar narazen lezejo!" — Rekel sem mu, naj mirno vzdrži, da so se veliki knezi, škofje in Rasputin tudi potili, ko sem jih slikal. A čez dve uri je bil nenadoma ves bled in je zaječal: "Kozarček mošta, prosim." In preden sem odhitel v hišo, je omahnil na tla. Šele glavo sem bil dokončal. Portret mu je bil nepopisno sličen. Ko je bil kmet drugi dan spet zdrav in je zagledal svojo sliko, je veselo vzkliknil: "Ti si pa tič! Prav tak sem! Jako mi je všeč. Povej, koliko bi bilo brez kožuha!" Odgovoril sem: "O, veliko dražje — pet vreč moke!" — Pri teh mojih besedah se je sklonil in kakor da mi hoče dati zaušnico. A potem se je premislil, šel je v hišo h kmetici, nekaj sta šepetala in se je čez čas vrnil, rekoč: "Velja! Riši, slepar!"

Tako sem brezskrbno živel tri mesece pri bogatem kmetu in si zaslužil moke, jajc in celo denarja. Ob slovesu mi je rekel: "Zares si vrl slikar, pa tudi velik slepar. Pošteno si me odrl!" Odgovoril sem: "Drugič pa nikar ne bodite tako skopi."

Doma sem pa opazil, da mi je bil kmet peska nasul v moko.

(C. J.)

IZ PRIMORJA

—Trst, novembra 1939. — V družinskem krogu sta proslavila 50-letnico poroke Franc Sosič in Marija Suban, stanujoča v Rojanu. Jubilant je bil 40 let zaposlen kot sodnijski izvedenec v glavnih skladiščih, bil je tudi eden izmed prvih pevcev v rojanskem cerkvenem zboru. Ob tej priliki so jima čestitali številni znanci in prijatelji, kakor tudi številno sorodstvo.

—Tolmin. — Tolminski župan dr. M. Marsan je postal ravnatelj osrednjega kmetijskega urada v Gorici.

—Radio v italijanskih šolah. Skoraj vse srednje in mnogo ljudskih šol v Italiji imajo radiosprejemne postaje. Zvočniki so razdeljeni kar po posameznih učilnicah. Po šolah v vsej državi je postavljenih nad 32 tisoč radio aparatov. Tudi v Julijski Krajini imajo srednje in po mnogih krajih tudi ljudske šole svoj radio. V pondeljek, dne 31. oktobra je bila slovensen začetek radijskega odajanja. Izvedel ga je naučni minister Bottai, ki je govoril iz Rima. Poudaril je važnost radia, ki po mehaničnih aparatih veže šolo z narodom. Po govoru je rimski zbor 300 deklic in dečkov pel državne in nacionalne himne. Vsak ponedeljek dopoldne bodo vse šole, najprej srednje, potem pa ljudske, imeli radijsko uro, v kateri bodo poslušale italijansko klasično muziko s potrebno razlago.

—Dolina. — Na stopnicah se je spodrsnilo 72-letni Ivani Praselovi. Pri tem si je zlomila nogo. Zaradi visoke starosti bolnice bo zdravlje precej kompliciralo.

—Gorica. — Štefan Silič, star 60 let, iz Renč je bil kaznovan zaradi kraje na 400 lir den. kazni in 20 dni zapora. Pred prizivnim sodiščem je bil oproščen zaradi pomanjkanja dokazov.

—Ukrep, ki je bil neobhodno potreben. Pred časom je izšel odlok, da se ne smejo klati teleta, ki ne tehtajo vsaj 100 kilogramov. Pozneje je bila ta minimalna teža zvišana na 125 kilogramov. Kdor pozna živinorejske razmere v naši Krajini, ve, da je bila ta odredba porazna. Kako naj zredijo v naših kribovskih predelih kmetje teleta s 100 do 125 kilogramov, ko večina krav ne tehta nad 200 kg? Živinoreja, zlasti mlekarstvo je bilo smrtno zadeto. Iz vrst živinorejcev in živinozdravnikov so se podvzeli obrambni koraki, ki so rodili uspeh. Sedaj je izšla odredba, ki določa, da se smejo prodati v zakolj teleta, ki tehtajo 80 kg, če pripadajo matere krave bolj nižinskim pasmam, in teleta planinskih pasem, ki tehtajo 70 kg. Povsem zadovoljiva za naše kmetijske razmere pa tudi ta odločba še ni.

—Solkan pri Gorici. Tukajšnji gostilničar in posestnik g. Mirko Mozetič je bil te dni obsojen na 2 leti konfinacije. Tozadevna pokrajinska komisija ga je kaznovala, ker je bil ovaden, da se je nedostojno izrazil o strankinem znaku. Pred časom je bil več let solkanski občinski komisar in župan.

MALI OGLASI

V najem

se da dve sobi na 1006 E. 63rd St. Najemnina je $9.00 mesečno. Vprašajte na 1433 E. 53rd St. (299)

Soba se odda

za enega ali dva fanta. Poizve se na 1105 E. 74th St.

Ko so hrasti šumeli

ZGODOVINSKI ROMAN

Kje je breg, kam je treba krmiti — je bilo neznano.

"Po valu, bratci!" je iz vse svoje moči kričal Klim v prostranstvo. "Vesla proč . . . val nese h kraju! . . ."

Ali je kdo od sosedov slišal njegove besede ali ne, se ni dalo dognati.

Z raznih strani prihajajoči udarci na kotle so postajali vedno bolj zamolkli in nejasni; očividno so se ladje razkropile neznano kam.

Kmalu je nastopila globoka tišina; čulo se je samo lahno žuborenje vode pod gredljem in zdaj pa zdaj vzdih kakega molče sedečega uškujnika.

"To-o-nem . . . bratci!" je prav pod nosom uškuja slabo zakričal goltajoč glas; kakor črna točka se je prav poleg čolna pokazala glava.

Del uškujnikov je planil k boku in je, ta za roke drug za lase, izvlekel gagajočega. Stati ni mogel in se je kakor vreča zvalil na dno uškuja; voda je bruhala iz njega na debelo.

"S katerega uškuja?" je vprašal Tjurja in se nekoliko dvignil.

"Oh . . . s Feodosejevskega. . . . Ivan sem jaz . . ." je komaj spregovoril rešenec; "nekdo se je zaletel v nas . . . in nas potopil . . ."

Medtem je nastopila noč in postalo je popolnoma nemogoče, videti in razločiti kako stvar okoli sebe.

Ščekin je stal na krmi pri Klimu bolj mrk nego noč: drzno podjetje je šlo v njegovih očeh po vodi.

Koliko časa jih je nosilo v temi in megli — ni vedel nihče.

Zdajci je Gusinja iztegnil vrat in prisluškoval.

"Pljuskava šumi . . ." je rekel, "breg je blizu za vesla, bratci!"

Vesla so hkrati zajela vodo in uškuj je zaplul hitreje; šum priboja je postajal jasnejši.

"Zaneslo nas je bržkone na sever od Embacha!" je rekel Klim Ščekinu. "Od nas do njega ni takih pribojev . . ."

"Ali so ti tukajšnji kraji znami? Si že hodil tod?" je vprašal Ščekin.

"Ne, ni naneslo!" je odgovoril Klim. "Bojim se, da ne bi na kake skale zadeli, šum ni dober!" je dodal in napeto poslušal.

"Vesla stoj!" je zakričal, pustivši razgovor, in zadrl pogled v temo pred seboj.

"Res so skale . . . zavij!" je kriknil in se z vso močjo uprl v krmilo, da bi obrnil čoln in šel vzdolž brega.

Toda nevarnost je prežala od vseh strani; val je dvignil uškuj in ga zviška treščil z gredljem ob skalo, ki je štrlela iz vode.

Ladja se je s težkim hrestom prelomila na dvoje in ljudje in naklad so štrbunknili v vodo.

Trinajsto poglavje

"Fantje, tukaj je plitvo," je zagodel v temi glas odprhujočega se Djakona; "a ti, butec, kaj grabiš za glavo, saj bi me kmalu utopil."

"A jaz ne dosežem dna . . . tebi je lahko, ko si dolg kakor hrast!" se je odzval preplašeni glas Ščenka.

"Za rame se me drži, kratkonožec, ne za vrat!"

"Bratci, kam pa zdaj? Nič se ne vidi!" so se začuli vznemirjeni klici.

"Mene se držite!" je zakričal Klim; "Vasilij Petrovič, kje si?"

"Tu," se je oglasil Ščekin.

"Skupaj bredite, fantje . . . da nas val ne razmeče!"

Kakor z njegovimi besedami izzvan, se je iz teme od zadaj privalil moten val, pobral brodeče kakor perje ter jih ponesel naprej; pohitevši nekoliko sežnjev, jih je spustil na noge, se razlil po ravnem peščenem rtiču in šumeč izginil nazaj.

Ponesrečenci so se drug za drugim izkopali iz vode in se v gruči zbrali na bregu.

Nikjer ni bilo videti niti luči v hiši niti zakurjenega ognja. Kričali so kosci ter zdaj pa zdaj zaspano zagagale race; dehtelo je po šašu in lokvanjih. S suhega sta vlekla hlad in vlaga — vse je kazalo, da se pred uškujniki razprostirajo močvare.

"Kaj storimo zdaj, a?" je vprašal Klim, ki je na suhem postajal spet neodločen.

"Kje naj je Jurjev?" je vprašal Ščekin.

Klim je pogledal na neke mežikajoče zvezde, ki so se pokazale in prepričevalno iztegnil roko.

"Tam je Jurjev!" je rekel.

"Potemtakem smo na levem bregu Embacha?"

"Tako je!" je potrdil Klim.

"Ima kdo orožje?"

"Ne, vse se je potopilo . . ." so se čuli odgovori.

Ščekin je mahnil z roko. "K ustju reke pojdemo!" je odločil, "morda najdemo tam naše. Če jih pa ne najdemo, poberemo pri ribičih ladje in nazaj v Pskov!"

V gruči in molče so uškujniki krenili v temi vzdolž brega za Ščekinom in Klimom. Zdaj pojavljajoča se zdaj izginjajoča belkasta črta priboja jim je kazala približno smer.

Kakorkoli so pogledovali v meglo nad jezerom — niso opazili na strmem bregu niti sence uškuja niti sledov brodolomja.

Silno premraženi potniki so, spotikaje se ob neopazne kamne in korenine, čez dobro uro hoda zagledali pred seboj lučko. Ko so prišli bliže, so razločili majhno kmetsko hišo; lučka se je svetila skozi goveji mehur v majhnem okencu. Za hišico je bila videti klonica; ograje krog dvora ni bilo.

Da ne bi prišli v nevarnost, je Ščekin s tovariši kakih dvajset korakov od hiše legel na zemljo, Klim pa se je odpravil poizvedovat in je potrkal na okence.

Oknica se je odmeknila in ven se je sklonil obraz, ki je bil od strani medlo osvetljen od goreče trske.

Otroški glas je vprašal nekaj v neznanem, toda ne v nemškem jeziku.

"Bi lehko prenočevali?" je odgovoril Klim.

"Kdo je?" je vprašal po rusko isti glas.

"Domači smo, popotni trgovci iz Pskova: vihar nas je vrgel na suho . . ."

"A koliko vas je?"

"Petnajst duš."

Deček se je obrnil, rekel nekomu nekaj besed in se spet sklonil skozi okno.

Klim je med tem pogledal v izbo in preiskal z očmi vse kote.

"Dedek je dovolil, pridite!" je rekel deček.

"Pridite, bratci!" je pozval Klim svoje in uškujniki so pohiteli k durim, ki jih je bil med tem isti deček odprl.

V nizki, zakajeni, na pogled črni izbi je na železnem čelešniku z dimom gorela trska. Na peči je, dvignivši sivo glavo in opazovaje prihajavce. ležal starec z vnetimi vekami brez trepalnic.

Uškujniki so drug za drugim iskali z očmi podobo v kotu, a ker je niso našli, so se po navadi križali pred prazno steno in nato pozdravili starca.

"Treba se nam je ogreti, očka, ali se lehko podlože drva v peč?" je rekel Ščekin in stopil k peči.

"Lehko . . . v veži jih vzemite . . ." je zašušnjal starec; njegove po risje rumene oči so zvedavo hitele od enega nepričakovanega gosta do drugega.

Tjurja je privlekel ogromno naročje drv in zakuril peč; uškujniki so se začeli slačiti ter ožemati in sušiti perilo in obleko.

"Se dobi pri tebi kaj prigrizka, ded?" je vprašal Klim; "ne boj se, saj plačamo," je pristavil, opazivši nekaj v starčevem pogledu. "Saj imamo denar!" se je udaril po žepu, da je zazvenčalo.

Starec je dečku nekaj rekel po estonsko; ta je šel v vežo in se je čez nekaj časa vrnil s celim hlebcem kruha in s šopom zelenega česna v sodcu v kotu se je našel kvas in eden uškujnikov ga je nalil v velikansko leseno skledo in začel drobiti česen vanjo za juho. Izkazalo se je, da žganja gospodar ni imel v zalogi.

Klim je šel dvakrat iz izbe, da bi se prepričal, če je vse v redu okoli. Bilo je vse tiho.

Ščekin je izprašal starca in izvedel, da se nahajajo v ribiški koči skoraj prav pri bregu Embacha, ki je skrit za peščenimi griči; do Jurjeva pa da je prav blizu, uro hoda vsega.

Ščekin je samo z zobmi zaškripal — komolec je bil blizu, samo ugrizniti ga ni mogel.

Ribiških čolnov je bilo, kakor je rekel starec, osem na bregu.

Ščekin se je spogledal s Klimom in začel s silno izlačnjenimi sopotniki večerjati.

Ko so si utešili glad in se kolikor toliko posušili, so se začeli uškujniki pripravljati na noč; izba je bila pretesna za vse in polovica njih se je odpravila v klonico, kjer je, dasi je krulila za pregrado svinja, ležal pošten kup sena.

Tisti, ki so ostali v izbi, so nekateri polegli po tleh, nekateri po klopeh, in kmalu se je složno smrčanje čulo od vseh strani.

Nemirni Klim je trikrat dvignil svojo ozko glavo in vlekel na uho; slednjič je spanec premagal tudi njega in, zvit v nepremičen kolač, je zaspal na tleh pri klopi, katero je bil zavzel Ščekin.

Tudi starec je zdaj pa zdaj odpiral oči in prisluškoval; ko se je prepričal, da je Klim zaspal, je sunil dečka, ki je bil zadremal, in mu začel nekaj za rokami prikrito šepetati na uho. Deček je prikimal, nato sedel, spustivši bose noge s peči, oprezno zlezel na tla, pograbil spotoma s stene suknjico in se potihoma zmuznil skozi vrata. Ta so zaškripala in Klim se je dvignil, odprl zaspane oči ter pogledal krog sebe.

Trska je že davno ugasnila, tema je polnila izbo. Starec na peči je glasno smrčal, vse je bilo v redu in Klim se je kakor kamen zvalil na obraz in znova zaspal.

Proti jutru se mu je zdelo, da sliši topot konj; dvignil se je in zagleddal, da sije skozi okno bleda svetloba; starca ni bilo na peči.

Klim je vstal, si krepko pomel z dlanmi obraz, kakor da hoče odgnati ostanke spanca, in šel, stopaje čez svoje na tleh speče tovariše, k oknu.

Na mehurju so se risale neke sence, kakor da zunaj čakajo ljudje. Košček mehurja na oglu je bil odtrgan; Klim je pogledal skozi in zazeblo ga je v srce: pri oknu sta stala dva Nemca v železnih oklepih in s helebardami v rokah.

Klim je planil k vratom, jih odprl in že padel tolpi korenjaških Nemcev v roke.

"Vstanite!" se mu je posrečilo zakričati z nenaravnim glasom. "Nemci!"

Zatisnili so mu usta in ga zvlekli na dvorišče.

Uškujniki so poskakali s svojih mest, toda Nemci so trumoma udrli v izbo in po kratki neenaki borbi Pskoviče obvladali in povezali.

Nikakor pa Nemci niso tako gladko opravili z onimi, ki so spali v klonici: tam so plačali s tremi ubitimi. Ščenek je tako udaril prvega Nemca, ki je bil njega zagrabil, pod žličko, da se je drgetaje zvalil vznak; drugi udarec strašne njegove pesti je padel po šlemu drugega Nemca in železo mu je zdrobilo lobanjo ter se mu zadrlo v možgane kakor pod udarcem kladiva; Nemec je padel kakor pokošen.

Ščenek, za njim pa Djakon in Tjurja, so se vrgli k vratom klonice, naravnost v gnečo Nemcev; Tjurja je zbil dva na tla, toda pet ljudi ga je pograbilo za roke in rame in ga začelo vezati;

George Elser, katerega dolžijo, da je položil v pivnici v Monakovem bombo, ki je bila namenjena Hitlerju.

Corinne Maddox iz Dallas, Texas, ki je streljala na odvetnika Coffmana na ulici iz dveh samokresov toliko časa, da ga je ubila.

Thomas E. Dewey, newyorški državni pravdnik ki se je te dni izjavil, da bo kandidiral za predsednika Zed. držav na republikanski listi.

Pozor, marjašarji! Malo težko bi bilo mešati te karte, kaj ne, posebno če bi jih držala takale zauber dečva.

Aaron Gritzmake, star 18 let, iz Garfield, Okla. je na čikaški razstavi dobil za svojega pujska prvo nagrado.

MAR-KET COAL CO.
1261 Marquette Rd ENdicott 1588
FIN PREMOG!
Točna postrežba!

AUGUST KOLLANDER
6419 St. Clair Ave.
v Slovenskem Narodnem Domu
PRODAJA parobrodne listke za vse prekomorske parnike;
POŠILJA denar v staro domovino točno, po dnevnih cenah;
OPRAVLJA notarske posle.
Kollander ima v zalogi tudi jugoslovanske znamke.

Prijatel's Pharmacy
SLOVENSKA LEKARNA
Vogal St. Clair Ave. in E. 68th
ENdicott 9571
Pripeljemo na dom.

Oblak Furniture Co.
TRGOVINA S POHIŠTVOM
Pohištvo in vse potrebščine za dom
6612 ST. CLAIR AVE.
HEnderson 2978

Prva, najstarejša, največja in najbogatejša slovenska katoliška podporna organizacija v Združenih Državah Ameriških, je:

Kranjsko-Slovenska Katoliška Jednota

Glavni urad v lastnem domu: 351 No. Chicago St., Joliet, Illinois
POSLUJE ŽE 46. LETO
Ustanovljena 2. aprila 1894, inkorporirana 12. januarja 1898 v državi Illinois, s sedežem v mestu Joliet, Illinois.
SKUPNO PREMOŽENJE ZNAŠA OKROG $5,000,000
SOLVENTNOST K. S. K. JEDNOTE ZNAŠA 119.80%
K. S. K. Jednota ima nad 35,000 članov in članic v odraslem in mladinskem oddelku.
SKUPNO ŠTEVILO KRAJEVNIH DRUŠTEV 185
V Clevelandu, Ohio je 15 naših krajevnih društev.
Skupnih podpor je K. S. K. Jednota izplačala tekom svojega obstanka nad $7,000,000

GESLO K. S. K. JEDNOTE JE: "VSE ZA VERO, DOM in NARODI!"

Če se hočeš zavarovati pri dobri, pošteni in solventni podporni organizaciji, zavaruj se pri **Kranjsko-Slovenski Katoliški Jednoti**, kjer se lahko zavaruješ za smrtnine, razne poškodbe, operacije, proti bolezni in onemoglosti.

K. S. K. Jednota sprejema v svojo sredo člane in članice od 16. do 60. leta; otroke pa takoj po rojstvu in do 16. leta. Zavaruješ se lahko od $250 do $5000 posmrtnine.

V Mladinskem Oddelku K. S. K. J. se otroci lahko zavarujejo v razredu "A" ali "B." Mesečni prispevek v mladinski oddelek je zelo nizek, samo 15c za razred "A" in 30c za razred "B" in ostane stalen, dasi zavarovalnina z vsakim dnem narašča. V slučaju smrti otroka zavarovanega v razredu "A" se plača do $450.00 in zavarovanega v razredu "B" se plača do $1000 posmrtnine. Otroka se lahko tudi zavaruje za dobo 20 let, nakar prejme zavarovani svoto izplačano v gotovini.

BOLNIŠKA PODPORA:

Zavaruješ se lahko za $2.00: $1.00 in 50c na dan ali $5.00 na teden. Asesment primerno nizek.

K. S. K. Jednota nudi članstvu pet najmodernejših vrst zavarovanja.

Člani in članice nad 60 let stari lahko prejmejo pripadajočo jim rezervo izplačano v gotovini.

Nad 70 let stari člani in članice so prosti vseh nadaljnih asesmentov.

Jednota ima svoj lasten list "Glasilo K. S. K. Jednote," ki izhaja enkrat na teden v slovenskem in angleškem jeziku in katerega dobiva vsak član in članica.

Vsak Slovenec in Slovenka bi moral(a) biti zavarovan(a) pri K. S. K. Jednoti, kot pravi materi vdov in sirot. Če še nisi član ali članica te mogočne in bogate podporne organizacije, potrudi se in pristopi takoj.

V vsaki slovenski naselbini v Združenih državah bi moralo biti društvo, spadajoče h K. S. K. Jednoti. Kjerkoli še nimate društva, spadajočega k tej solventni katoliški podporni organizaciji, ustanovite ga; treba je le osem oseb v starosti od 16. do 60. leta. — Za nadaljna pojasnila in navodila pišite na glavnega tajnika: JOSIP ZALAR, 351 No. Chicago Street, Joliet, Illinois.

HRANILNE VLOGE

FEDERAL SAVINGS AND LOAN INSURANCE CORPORATION
SAFETY OF YOUR INVESTMENT
INSURED
UP TO $5000.

TEKOČE OBRESTI PO 3%
ST. CLAIR SAVINGS & LOAN CO.
6235 ST. CLAIR AVENUE

Ohranite ta kupon, je vreden 25¢

Ta kupon in 75c je za vstopnino dvem osebam na petkovo zabavo v dvorani cerkve sv. Vida, točno ob pol devetih zvečer.

Ohranite ta kupon, je vreden 25¢